

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun

Beslutad av:	Kommunfullmäktige, 2021-05-24, § 126
Diarienummer:	00258-2021
Dokumentansvarig:	Maria Werner Gabrielsson, chef Område strategi och styrning
Författare:	Ulf Sandberg, verksamhetscontroller Område strategi och styrning
Dokumenttyp:	Riktlinje-Politiskt beslutad
Dokument-ID:	RIK – 0674
Version:	1
Berörd verksamhet:	Alla förvaltningar
Giltig från:	2021-06-24
Giltig till:	2025-02-28
Antal sidor:	6

1. Inledning

Östersunds kommuns organisation och styrning syftar till att stärka den kommunala demokratin utifrån fullmäktiges prioriteringar, erbjuda medborgarna bra kvalitet i välfärden, genomföra hållbar utveckling samt se till att kommunen har en hållbar ekonomi på både kort och lång sikt.

Kommunens styrning kan indelas kronologiskt i långsiktig, kortsiktig och årlig styrning.

Den långsiktiga styrningen pekar ut inriktningen för Östersunds kommun på lång sikt. Här ligger fullmäktiges vision om ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund i grunden. Här finns också kommunens översiktsplan Östersund 2040 och dokument av typen program liksom ett flertal av kommunens riktlinjer och policys.

Den kortsiktiga styrningen utgår från den långsiktiga styrningen men tar sikte på de närmaste 3 - 5 åren och sammanfaller oftast med en mandatperiod. Hit hör till exempel dokumenttypen strategier som anger prioriterade utvecklingsområden. Här finns också organiserande styrdokument såsom reglementen till kommunens nämnder.

Den årliga styrningen avser mål och budget och innebär konkret budget för nästa kalenderår och plan för de två efterföljande åren (i enlighet med kommunallagens krav). Mål och budget är kommunens viktigaste styrdokument och det överordnade styrdokumentet för kommunens nämnder och styrelser.

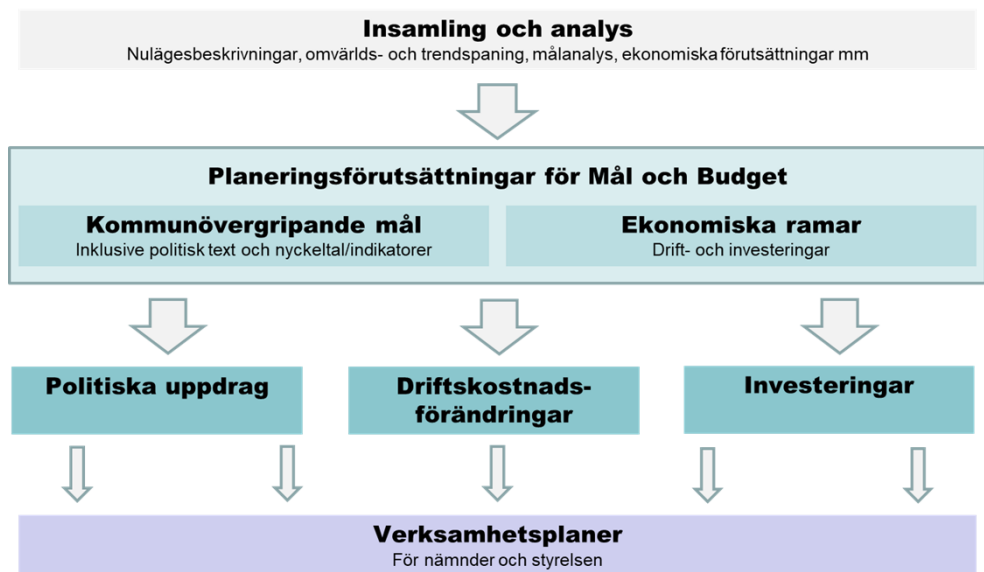
2. Syfte

Syftet med denna riktlinje är att tydliggöra styrningen av mål och budget i Östersunds kommun.

3. Mål och budget

Östersunds kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politiker styr utifrån de mål de sätter upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Mål och budget för respektive år sätter fokus på det väsentliga och säkerställer politisk genomslagskraft i enlighet med fullmäktiges prioriteringar.

I Östersunds kommun ska mål och budget innehålla fyra huvudmoment enligt nedan:

3.1. Insamling och analys

Mål och budgetarbetet ska inledas med insamling och analys. Här ska ett nuläge för både verksamhet och ekonomi samt en omvärldsanalys genomföras för att identifiera framtida utmaningar.

3.2. Planeringsförutsättningar

Utifrån resultat från insamling och analys beslutar politiken om planeringsförutsättningar för mål och budget. Planeringsförutsättningarna ska ange ramarna för det kommande arbetet och innehålla kommunövergripande mål, ekonomiska ramar och övergripande prioriteringar.

De kommunövergripande målen ska styra den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring. Utgångspunkt för de kommunövergripande målen ska vara verksamhetsområden i kommunens klassificeringsstruktur. Varje mål ska förstärkas med en politisk text och nyckeltal för att följa utvecklingen.

De ekonomiska ramarna ska reglera ekonomiska förutsättningar, begränsningar och möjligheter. Här ska utrymme för politiska reformer både när det gäller drift och investeringar framgå.

Om politiken vill ge särskilt fokus åt någon specifik fråga eller område så kan det dels framgå i den politiska texten kopplat till respektive kommunövergripande mål men det kan också anges som övergripande prioriteringar i planeringsförutsättningarna.

3.2.1. Nyckeltal

Nyckeltalen i mål och budget ska mäta trender, resultat, effekter eller tillstånd i samhället eller kommunorganisationen. De ska som utgångspunkt kunna jämföras över tid med andra organisationer och kommuner och ge underlag för medvetna och underbyggda beslut samt erbjuda förutsättningar, stöd och incitament för utveckling.

Nyckeltalen ska på ett objektivt sätt spegla Östersund. För att åstadkomma detta ska följande nationellt erkända jämförelsemått användas:

- Av SKR (Sveriges kommuner och regioner) beslutade nyckeltal för ”Kommunens kvalitet i korthet”
- Av RKA (rådet för kommunala analyser) beslutade nyckeltal för Agenda 2030
- Nyckeltal från Medborgarundersökning (enligt RKA:s sammanställning på Kolada.se)
- Nyckeltal för Ekonomi (enligt RKA:s sammanställning på Kolada.se)
- Nyckeltal för Effektivitet (enligt RKA:s sammanställning på Kolada.se)

Nyckeltalen kan i enstaka fall kompletteras med mått som bedöms behövas för att på ett mer komplett sätt visa trender och jämförelser för respektive mål.

I de fall SKR eller RKA ändrar mått under innevarande budgetår så ska även Östersunds kommuns mått ändras.

Om politiken vill sätta målvärden på specifika nyckeltal så ska dessa benämnas som indikatorer i mål och budget.

3.3. Politiska uppdrag, driftskostnadsförändringar och investeringar

Nästa steg i budgetprocessen är att politiska uppdrag ska kopplas till respektive kommunövergripande mål. Uppdragen kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika.

Uppdrag ska uttrycka den förändring som politiken vill åstadkomma under det kommande budgetåret. Utgångspunkt för fullmäktiges uppdrag ska vara utveckling av kommunens samhälls- och demokratifrågor. För varje uppdrag ska det anges om det ska genomföras inom befintlig ram eller om det innebär förändrat behov av resurser och i dessa fall ska belopp anges för budgetåret och i förekommande fall kommande två planeringsår.

I de fall det finns behov av driftskostnadsförändringar till följd av förändring av verksamhet eller ökad volym så ska dessa anges för budgetåret och följande två planeringsår. För samma period ska också planerade investeringar anges.

Driftskostnadsförändringar och investeringar ska kopplas till de kommunövergripande målen.

3.4. Verksamhetsplaner för nämnder och styrelser

När fullmäktige beslutat om mål och budget så ska respektive nämnd ta fram en verksamhetsplan som dels visar de fullmäktigeuppdrag som nämnden omfattas av, dels de uppdrag som nämnden utöver fullmäktiges uppdrag avser att ha specifikt fokus på det kommande året. Utgångspunkt för nämndernas egna uppdrag ska vara nämndens utveckling av välfärds- och servicetjänster. Till de nämndspecifika uppdragen ska en förtydligande text anges.

Politiska nyckeltal (enligt ovan) som har direkt bäring på nämndens verksamhet ska redovisas i nämndens verksamhetsplan. Respektive nämnd ska även komplettera med övriga nyckeltal som nämnden bedömer nödvändigt för att skapa en helhetsbild.

De ekonomiska ramarna ska redovisas utifrån modell baserad på räkenskaps-sammandraget till SCB. Investeringar och effektiviseringar ska specificeras.

Nämndernas verksamhetsplaner ska återrapporteras till fullmäktige i anslutning till kompletteringsbudgeten i november.

4. Uppföljning av mål och budget

Uppföljning av mål och budget ska ske till fullmäktige tre gånger om året, per 30 april, 31 augusti och 31 december. Tyngdpunkt i redovisningen ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och i perspektivet vad detta betyder för Östersunds kommun i sin helhet.

4.1. Kommunövergripande uppföljning

Uppfyllelse av fullmäktiges kommunövergripande mål ska göras utifrån följande parametrar:

- Politiska uppdrag – Graden av uppfyllnad.
- Politiska nyckeltal – Trender och jämförelser med riket och kommungruppen 50 000 – 100 000 invånare
- Investeringar – Graden av uppfyllnad samt nettokostnad i relation till budget

Nedanstående ska också beaktas men görs i huvudsak utifrån ett helhets- och nämndperspektiv:

- Ekonomiska ramar, drift – Ekonomiskt resultat i relation till budget. I denna bedömning ska också hänsyn tas till om eventuella effektiviseringar har genomförts.

4.2. Nämnder och styrelser uppföljning

Nämnder och styrelser ska i sin uppföljning analysera vad som åstadkommit och om de åtgärder som utförts varit relevanta och i tillräcklig omfattning för att syftet med de olika uppdragen ska kunna anses vara uppfyllt. I de fall uppdrag avser flera nämnder så ansvarar kommunledningsförvaltningen för att göra en sammanfattande bedömning till fullmäktige.

Nyckeltal ska följas upp med kommentar till trender och jämförelser.

Ekonomiskt resultat och utfall på investeringar ska följas upp med analys och kommentarer till avvikelser mot budget. Ej genomförda effektiviseringar ska kommenteras.

4.3. Ej genomförda uppdrag

Fullmäktigeuppdrag som vid uppföljning per 31 december konstateras som ej genomförda, och som ej finns med i kommande års mål och budget, ska behandlas i anslutning till respektive års bokslut där ställning tas till om uppdraget ska avslutas eller om det ska fortsätta. Om uppdraget ska fortsätta sker rapportering under kommande år till kommunstyrelsen som en del i styrelsens uppsiktsplikt.

Nämndsuppdrag som ej blivit genomförda under året ska under kommande år rapporteras till respektive nämnd som en del i nämndens internkontroll.

5. Relaterade dokument

Riktlinje för god ekonomisk hushållning

Riktlinje för ekonomistyrning

Riktlinje för politiska styrdokument

Planeringsförutsättningar (för respektive års mål och budget)